

Μουσικό Σχολείο Τρικάλων-Σχολικό Έτος 2015-16.

Μια εκπαιδευτική εξόρμηση με μορφωτικό χαρακτήρα στα
Αμπελάκια Λάρισας (13-04-2016)

Οι σχολικές εκδρομές, μονοήμερες και ολιγοήμερες, είναι πολύ σημαντικό στοιχείο της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Έχουν σχέση και με τη μάθηση και με την ψυχαγωγία των μαθητών. Με τη μάθηση, γιατί προσφέρουν τη δυνατότητα στους μαθητές να επισκεφτούν και να γνωρίσουν μέρη με μορφωτική αξία, και με την ψυχαγωγία, γιατί τους δίνουν την ευκαιρία να ξεφύγουν, έστω για λίγο, από τις απαιτήσεις και την ένταση του καθημερινού σχολικού προγράμματος και να έρθουν σε επαφή με τη φύση και με δημιουργήματα του πολιτισμού που προσφέρουν αισθητική απόλαυση και πνευματική- ψυχική ευχαρίστηση.

Κατά τη διάρκεια της φετινής σχολικής χρονιάς μεικτή ομάδα μαθητριών/τών του σχολείου μας συμμετείχε σε δύο εκπαιδευτικά, πολιτιστικά προγράμματα με τους ακόλουθους θεματικούς τίτλους: «*Από τη σχολική βιβλιοθήκη, στους δρόμους της αρχαιολογίας και της τοπικής ιστορίας : Η περίπτωση των αρχαιολογικών χώρων και των μνημείων του Ζάρκου Τρικάλων*» & «*Ψηφιακές-εικονικές αναπαραστάσεις Βυζαντινής Κωνσταντινούπολης-Βυζαντινού Πολιτισμού*». Συντονίστριες εκπαιδευτικοί του προγράμματος ανέλαβαν οι κυρίες **Ηλιάδη Αμαλία και Αγναντή Μαρία**, φιλόλογοι στο **Μουσικό Σχολείο Τρικάλων**. Η επιλογή των συγκεκριμένων θεμάτων υπαγόρευσε τη βούληση και απόφασή μας να πραγματοποιήσουμε **ημερήσια εκπαιδευτική εκδρομή στα Αμπελάκια Λαρίσης με ενδιάμεσες στάσεις, την Τετάρτη 13 Απριλίου 2016** και με συμμετέχοντες μαθητές/τριες από τα τμήματα: Α2, γ3, γ2, β3, και β1.

Η πρώτη μας στάση ήταν, ειλικρινά, μια πρόγευση πνευματικού και φυσικού παραδείσου. Μια ανάσα ανοιξιάτικης φύσης στην ακμή της, μια πνοή ευωδίας Ελληνορθόδοξου ήθους και ύφους. Το μοναστήρι του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου στο χωριό Ζάρκο Τρικάλων, ένα πραγματικό κάστρο στη ν ύπαιθρο χώρα του νομού μας, μας υποδέχτηκε στη θερμή του αγκαλιά, στο πρόσωπο της ευγενέστατης και γλυκύτατης αδελφής που ανέλαβε την ξενάγηση και περιήγησή μας στο χώρο του. Στις πλακόστρωτες και ανθοστολισμένες αυλές του, στον πρόναο και το νάρθηκα, μάθαμε για τις επιδρομές, τις λεηλασίες, τις καταστροφές που υπέστη από στίφη βαρβάρων στο διάβα της μεσαιωνικής μας ιστορίας, ως σύμβολο-σημείο αναφοράς της βυζαντινής πολιτισμικής μας ταυτότητας. Το συγκεκριμένο μοναστήρι υπήρξε το κέντρο της τοπικής χριστιανικής κοινότητας και κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας. Οι μαθητές και οι μαθήτριάς μας εντυπωσιάστηκαν από τις πολυπρόσωπες τοιχογραφίες, τον υποβλητικό φυσικό φωτισμό που δημιουργούνταν από τα στενά παράθυρα του τρούλλου, τα μαρμάρινα, αρχαία ένθετα αρχιτεκτονικά μέλη και τα λιτά κεραμοπλαστικά και πέτρινα μέρη στο εξωτερικό τμήμα του ναού. Το καθολικό, εν σύνολω, ως κόσμημα αρχιτεκτονικής δομημένο με φυσικά υλικά, πέτρα, κέραμους και ξύλο, μας υπενθύμισε το απωλεσθέν, εν πολλοίς, δέσιμο με τη μητέρα φύση, που τόσο μας ταλανίζει στην εποχή μας...

Το παραδοσιακό μοναστηριακό κέρασμα-φρεσκότατο λουκουμάκι και ένα εύγευστο μπακλαβαδάκι-που απλόχερα και με αγάπη μας προσφέρθηκε από τις μοναχές, τόνωσε τα πλούσια ενεργειακά μας αποθέματα για μιαν αντάξια του ξεκινήματος ταξιδιωτική συνέχεια. Κατά την έξοδό μας από το μοναστηριακό περίβολο, η κτητορική επιγραφή, εντοιχισμένη στην κεντρική πύλη, μας θύμιζε νοερά πως τα τεκμήρια της ιστορίας, τα δημιουργούμε μόνοι μας οι άνθρωποι των διαφόρων εποχών... Στο σημείο, μάλιστα, αυτό οι μαθητές μας, μας εξέπληξαν θετικά με τα εύστοχα σχόλια και τις επισημάνσεις τους για το ρόλο του πανδαμάτορα χρόνου στις ζωές των ανθρώπων, ως υποκειμένων αλλά και ως αντικειμένων της Ιστορίας...

Απολαμβάνοντας δεόντως την καθαρή και ήρεμη φύση του Θεσσαλικού κάμπου εποχούμενοι, φτάσαμε στον επόμενο ενδιάμεσο προορισμό μας: το Διαχρονικό Μουσείο Λάρισας στο λόφο Μεζούρλο. (<http://larisa.culture.gr/siteapps/joomla-20418/htdocs/index.php/mouseia-kai-ekthesiakoi-xoroi>). Εκεί νιώσαμε να διασχίζουμε, σχεδόν να διαπερνούμε, την Ιστορική Ελληνική-και δη Θεσσαλική- συνέχεια, από την

απόστατη προϊστορία ως τη νεότερη εποχή της Τουρκοκρατίας, μέσω Βυζαντίου. Ήταν σα να μπαίναμε στη μηχανή του χρόνου γοητευμένοι επί 2 (δύο) σχεδόν ώρες από τα ίχνη, τα υλικά κατάλοιπα, τα αρχαιολογικά ευρήματα ή και τα επιβλητικά μνημεία των προγόνων μας, ανθρώπων περασμένων ανεπιστρεπτί εποχών, άλλοτε ένδοξων μα και απρόσμενα σκληρών... Οι ερωτήσεις, οι απορίες, οι παρατηρήσεις των μαθητών και των μαθητριών μας καθοδηγούσαν σαν χάρτης πλοήγησης τις διανοητικές μας διαδρομές και, έτσι, ξαναβιώσαμε τα μαθήματα της σχολικής τάξης με τρόπο απτό, άμεσο, ουσιαστικό και συνοπτικό, σαν εποπτική επανάληψη Μουσειοπαιδαγωγικής προσέγγισης. Κατά την ολοκλήρωση της ξενάγησης-περιήγησής μας στο υπέροχα στημένο και πλουσιώτατο σε αρχαιολογικό υλικό αυτό Μουσείο, δεν παραλείψαμε, βέβαια, να καταγράψουμε τις εντυπώσεις μας, ως Μουσικό Σχολείο Τρικάλων, στο βιβλίο των επισκεπτών.

Προετοιμασμένοι επαρκώς για όλα όσα θαυμαστά θα αντικρίζαμε στον επόμενο σταθμό μας, δηλαδή στον παραδοσιακό και διατηρητέο οικισμό Αμπελάκια Λάρισας, όσο πλησιάζαμε τόσο μεγάλωνε η χαρά και συνάμα οι υψηλές μας προσδοκίες. Κάποια στιγμή, ο φιδουγριστός δρόμος με τις πολλές στροφές τελείωσε και τα Αμπελάκια απλώθηκαν μπροστά μας με όλη την κρυφή και φανερή τους ομορφιά. Αυτή η επιφανειακή αντίφαση άλλωστε, μας ώθησε να εξερευνήσουμε τον ιδιότυπο αρχιτεκτονικά οικισμό. Πέτρινα Αρχοντικά, Μουσεία, Εκκλησίες, καλντερίμια, παγωμένα τρεχούμενα νερά, πλατάνια, ιστορικές περιηγήσεις στον οικισμό και ταξίδια στο χρόνο... με μερικές μόνο λέξεις... Η ιστορική και γραφική κοινότητα των Αμπελακίων είναι ένας καταπληκτικός προορισμός καθόλη τη διάρκεια του έτους, ιδιαίτερα όμως κατά την άνοιξη. Τα αρχιτεκτονικά αριστουργήματα του παραδοσιακού οικισμού συμπαρασύρουν το βλέμμα του επισκέπτη και φανερώνουν την άνθιση της κοινότητας τους προηγούμενους αιώνες της περιόδου της Τουρκοκρατίας. Εξάλλου, τα Αμπελάκια είναι γνωστά για την ίδρυση του πρώτου συνεταιρισμού στον κόσμο με την επωνυμία «Κοινή Συντροφία και Αδελφότητα των Αμπελακίων», που προέκυψε από τη συνένωση των πέντε κυριότερων οικοτεχνιών («Συντροφίες») το 1778. Ο συνεταιρισμός αύξησε με γοργούς ρυθμούς την παραγωγή του δίνοντας έμφαση στην ποιότητα της βαφής των νημάτων (με το ριζάρι) και μετέτρεψε τα Αμπελάκια σε οικονομικό κέντρο. Απόρροια η άνθιση των τεχνών και των γραμμάτων. Ο Συνεταιρισμός διαλύθηκε οριστικά το 1812.

Στα κρυφά και στα φανερά, τα Αμπελάκια μας αποζημίωσαν με τον καλύτερο τρόπο για τη σχετική κούραση από την πεζοπορία, ανταποκρινόμενα πλήρως σε όσα περιμέναμε να θαυμάσουμε: ιδιαίτερα το Αρχοντικό του Σβάρτς, το κέντρο της περίφημης εκείνης συντροφίας των Αμπελακίων, που είναι ένα από τα σπουδαιότερα κοσμικά κτίρια του Ελλαδικού χώρου. Αποτελείται από τρεις ορόφους, όπου υπάρχει η αίθουσα υποδοχής, τα υπνοδωμάτια και άλλοι βοηθητικοί χώροι. Χρονολογείται στα 1787 και παρουσιάζει πλούσια διακόσμηση (ζωγραφική και ξυλόγλυπτη). Το Αρχοντικό άρχισε να κτίζεται το 1778 ως κατοικία του Προέδρου του Συνεταιρισμού των Αμπελακίων Γεωργίου Μαύρου-Σβάρτς. Υπήρξε επίσης και η έδρα του Συνεταιρισμού αυτού, καθ' όλη τη διάρκεια της σαραντάχρονης και πλέον λειτουργίας του (1778-1820). Το 1965 αγοράστηκε από το Ελληνικό Κράτος και από τότε λειτουργεί ως επισκέψιμο μνημείο. Χαρακτηριστικό δείγμα παραδοσιακής αρχιτεκτονικής του 18ου αιώνα, το αρχοντικό έχει κάτοψη σε σχήμα Γ και

αποτελείται από ισόγειο και δύο ορόφους, από τους οποίους ο ανώτερος φέρει προεξοχές (σαχνισιά). Στο εσωτερικό το πιο ενδιαφέρον στοιχείο είναι οι τοιχογραφίες, που καλύπτουν όλους τους χώρους πάνω από ξύλινες επενδύσεις. Ο τοιχογραφικός διάκοσμος, έργο ζωγράφου γνωστού μόνο με τα αρχικά Λ.Λ., ολοκληρώθηκε το 1978. Αποτελείται από μικρές και μεγάλες συνθέσεις, με γεωμετρικό και φυτικό διάκοσμο καθώς και τοπία, που ξεχωρίζουν τόσο για τον πλούτο των θεμάτων τους όσο και για τη δεξιοτεχνία και την ποιότητα της εκτέλεσής τους. Το αρχοντικό Σβάρτς, δέχτηκε σχεδόν πλήρη αναστήλωση στις εξωτερικές πλευρές.

Οι μαθητές και οι μαθήτριάς μας εντυπωσιασμένοι από αυτό το επιβλητικό αρχοντικό, ένδοξο ερείπιο του σήμερα με έντονη την πατίνα του χρόνου στο εσωτερικό του, προέβησαν και στην ακόλουθη εύστοχη παρατήρηση: πως οι διακοσμητικές τοιχογραφίες του αποτελούν μια δημιουργική μείξη βυζαντινών – παραδοσιακών στοιχείων λαϊκής ζωγραφικής και επιδράσεων δυτικοευρωπαϊκής ζωγραφικής μπαρόκ. Εύλογα σκέφτεται κανείς πως οι μαθητές του Μουσικού Σχολείου παρουσιάζουν αυτή την βαθιά αίσθηση των καλλιτεχνικών ρευμάτων, αυτή την ευαισθησία στην πρόσληψη και ερμηνεία της τέχνης, λόγω και του ότι η τέχνη της Μουσικής και η Ιστορία της Τέχνης που διδάσκονται, τους ανοίγουν καινούριους δρόμους, νέους ορίζοντες καλλιτεχνικής έκφρασης. Άλλωστε, οι διάφορες μορφές τέχνης επικοινωνούν μεταξύ τους, κατά το σχήμα των συγκοινωνούντων δοχείων.

Μετά τα θαυμάσια που κοινωνήσαμε και απολαύσαμε στα Αμπελάκια, σώματι και πνεύματι, η θαλασσινή αύρα του Στομίου(Τσάγεζι) ανανέωσε τη διάθεσή μας για αρχαιολογικές και σύγχρονες διαδρομές: στο αρχαίο θέατρο της Λάρισας σταθήκαμε ως άλλοι αρχαίοι Έλληνες πολίτες, αναστοχαζόμενοι γιατί η αρχαία τραγωδία πιστεύουμε και νιώθουμε πως περνά ακόμη απ' τις ζωές μας και τις συνταράσσει... Όσο για την ιστορία του μεγαλοπρεπούς αυτού μνημείου που στη μεσοβυζαντινή περίοδο χρησιμοποιήθηκε ως νεκροταφείο, το θέατρο, πέρα από το ανέβασμα θεατρικών και μουσικών παραστάσεων, φιλοξενούσε τις συνεδριάσεις της εκκλησίας του λαρισαϊκού δήμου, η οποία στην αρχαία Λάρισα ονομαζόταν «Αγορά». Επιπλέον σε αυτό συνεδρίαζαν και οι αντιπρόσωποι, σύνεδροι, των θεσσαλικών πόλεων που συμμετείχαν στο Κοινό των Θεσσαλών, μία ομοσπονδία με έδρα τη Λάρισα. Τον 1ο αιώνα π.Χ. το θέατρο μετατράπηκε από τους Ρωμαίους σε αρένα για την τέλεση επίσημων εορταστικών εκδηλώσεων, μονομαχικών αγώνων, θηριομαχιών και παραστάσεων μίμων. Το θέατρο αυτό αποτελούσε πάντα κέντρο της πολιτικής και κοινωνικής ζωής των αρχαίων Λαρισαίων. Αυτό αποδεικνύεται από ένα πλήθος ευρημάτων, κυρίως επιγραφών και γλυπτών, που μας έχει αποδώσει η ανασκαφή του.

Στον επίλογο και ως αποφώνηση αυτής της επιτυχημένης καθ' όλα πολιτιστικής σχολικής εκδρομής, διατείνομαι πως είναι απαραίτητο να επισημανθούν, όπως και έγινε, σε μαθητές, εκπαιδευτικούς-καθηγητές και όλους, εν γένει, τους Έλληνες πολίτες ότι: Η οργάνωση εκπαιδευτικών σχολικών εκδρομών στην ευρύτερη περιοχή της Ελληνικής περιφέρειας είναι ένα έργο που αντικατοπτρίζει την αγάπη των ανθρώπων για τον τόπο τους και την πολιτιστική τους κληρονομιά, συλλογικό και εμπνευσμένο από την ανάγκη του τόπου για ανάπτυξη. Εξάλλου, η Ελλάδα στο σύνολό της αποτελεί μια ιδιαίτερη γεωγραφική ενότητα, συνδυάζοντας τόσο το ορεινό όσο και το θαλάσσιο τοπίο με αδιάσπαστη οικιστική συνέχεια από τους προϊστορικούς χρόνους μέχρι και σήμερα. Οριοθετεί έναν ιστορικό τόπο με

μοναδική σημασία και συνέχεια σε όλες τις περιόδους, από την προϊστορική έως και τη σύγχρονη, με κατάλοιπα μνημείων της αρχαίας και βυζαντινής κυρίως περιόδου, ιδιαίτερα σημαντικά για την ιστορική-αρχαιολογική, καλλιτεχνική, αισθητική και περιβαλλοντική τους αξία.

Η οργανωμένη εκπαιδευτική επίσκεψη προσφέρει, με τον τρόπο αυτό, στους συμμετέχοντες τη δυνατότητα γνωριμίας τους με τον πολιτισμό μιας εποχής και μιας περιοχής. Η χώρα μας, λοιπόν, θεωρείται δίκαια ως μια από τις πλέον παραδοσιακές περιοχές της Ευρώπης με πολύτιμη ιστορική και πολιτιστική κληρονομιά. Είναι ένα «ανοιχτό μουσείο» που συνδυάζει αναρίθμητα ιστορικά μνημεία με την απερίγραπτη φυσική ομορφιά του επιβλητικού τοπίου της. Οι βυζαντινές και μεταβυζαντινές εκκλησίες, τα παγκοσμίου φήμης αρχαία μνημεία, τα κάστρα, τα παραδοσιακά ελαιοτριβεία, οι ανεμόμυλοι, και οι δεκάδες μοναδικοί παραδοσιακοί οικισμοί με την επιβλητική τους δόμηση το επιβεβαιώνουν. Η γλώσσα, τα ιδιώματα και οι ντοπιολαλιές της Ελλάδας που την καθιστούν «ανοιχτό μουσείο» και βιωματικό σχολείο παιδείας και πολιτισμού, συνιστούν τον κύριο λόγο για τον οποίο ο τόπος μας δύναται να επιλεγεί ως μοναδικός εκπαιδευτικός προορισμός για τους μαθητές όλων των βαθμίδων.

Αμαλία Κ. Ηλιάδη, φιλόλογος-ιστορικός στο Μουσικό Σχολείο Τρικάλων

Συν-οδεύοντας !

Ποιο κριτήριο, άραγε, μπορεί να μας βοηθήσει να διακρίνουμε αλάνθαστα τί θεωρείται Εκπαιδευτική Σχολική Επίσκεψη;

Με τη βεβαιότητα ότι περιγράφω εμπειρία γνώριμη, τουλάχιστον σε εκείνους που δεν αναζητούν σε μία σχολική εκδρομή το περιστασιακό άλλοθι της φυγής για εκτόνωση αλλά την ποιότητα και τη γνώση, τολμώ να πω με σιγουριά ότι η εκπαιδευτική επίσκεψη που πραγματοποίησε πρόσφατα το Μουσικό σχολείο Τρικάλων σε όμορους προορισμούς, απαντά στο αρχικό ερώτημα και θέτει τα κριτήρια για να πραγματοποιηθεί μια εκπαιδευτική σχολική επίσκεψη, όπως ακριβώς το υπαγορεύουν τα προσηγορικά της ! Στη μονοήμερη εκδρομή που πραγματοποίησε ομάδα μαθητών τριών τάξεων του σχολείου μας στις 13 Απριλίου 2016 και την οργάνωσαν, αφιερώνοντας εξωδίδακτικό χρόνο, οι συνοδοί καθηγήτριες Αμαλία Ηλιάδη και Μαρία Αγγαντή, φιλόλογοι, οι μαθητές μας είχαν την ευκαιρία να κοινωνήσουν πρωτόγνωρα βιώματα.

Με σύμμαχο εαρινές καιρικές συνθήκες, ολάνθιστη φύση και καλή διάθεση προσεγγίσαμε τον πρώτο προορισμό, το μοναστήρι του Αγίου Ιωάννου στη γενέτειρά μου, στο Ζάρκο. Μέσα σε παραδεισένια και συνάμα κατανυκτική ατμόσφαιρα, οι μαθητές ξεναγήθηκαν και γνώρισαν την ιστορία της μονής.

Επόμενος προορισμός μας το Διαχρονικό Μουσείο Λάρισας. Κανείς δεν φανταζόταν ότι σε απόσταση αναπνοής από το σχολείο μας φιλοξενείται πλούτος ευρημάτων σε μόνιμη έκθεση αντιπροσωπευτικών υλικών καταλοίπων του θεσσαλικού πολιτισμού από την Παλαιολιθική εποχή έως και τον 19^ο αιώνα. Οι μαθητές μας απεκόμισαν σαφώς νέα ερεθίσματα εσωτερικεύοντας μεταγνωστικά την αγάπη για την Τέχνη και τη διάδοσή της, πράγμα που δύσκολα επιτυγχάνεται στην αίθουσα διδασκαλίας με την επιβεβλημένη από το εκπαιδευτικό σύστημα καθημερινή αποστήθιση, πολύ συχνά, δε, μέσω κακοπληρωμένων, αδαών και «αφυδατωμένων» πομπών...

Η διαδρομή προς τον παραδοσιακό οικισμό Αμπελάκια Λάρισας ήταν απολαυστική καθώς η ανοιξιτιάτικη φύση μας συντρόφευε παντού! Μάρτυρας το γεγονός ότι οι μαθητές άφησαν στην άκρη τα κινητά τους τηλέφωνα και φωτογράφιζαν αχόρταγα με τη μνήμη τους το χρωματιστό τοπίο που, όσο ανηφορίζαμε, δεν έπαυε να μας εκπλήσσει! Αρχοντικά σπίτια, όμορφες εκκλησιές, λιθόστρωτοι δρόμοι και ανάμεσά τους δεσπόζον το απαράμιλλης αισθητικής αρχοντικό του Γεωργίου Μαύρου ή Σβάρτς. Οι μαθητές γνώρισαν το Αρχοντικό, που διατηρείται ακόμα και είναι επισκέψιμο και πέτρινο, τριώροφο, με τον πάνω όροφο να προεξέχει ελαφρά. Το κτίριο διαθέτει ξύλινη επένδυση και πλούσια διακόσμηση που περιλαμβάνει τοιχογραφίες, και ξυλόγλυπτα ταβάνια. Στη συνέχεια, χορτάτοι από πλούσια βιώματα, απολάσαμε όλοι μαζί τα νόστιμα εδέσματα τοπικής ποιοτικής ταβέρνας.

Μετά το (οικογενειακής ατμόσφαιρας) μεσημεριανό γεύμα σε εκλεκτή ταβέρνα στα Αμπελάκια, επισκεφτήκαμε το παραλιακό χωριό Στόμιο αγναντεύοντας την ήρεμη θάλασσα, περπατώντας πλάι της. Με δυσκολία την αποχωριστήκαμε αδημονώντας όμως για τον επόμενο προορισμό μας, το κέντρο της Λάρισας και το αρχαίο θέατρο που της προσθέτει

αίγλη άλλης εποχής. Θαυμάσαμε το μεγαλοπρεπές μνημείο και απολαύσαμε κατόπιν τη βόλτα μας στην πολύβουη αγορά της πόλης. Αργά το απόγευμα επιβιβαστήκαμε στο λεωφορείο μας παίρνοντας το δρόμο της επιστροφής με απόλυτη αίσθηση ακρίβειας στην τήρηση του χρόνου , με σεβασμό και συνέπεια στους μαθητές μας. Γεμάτη ικανοποίηση από τη συνεργασία και τη συναδελφικότητα με την Αμαλία Ηλιάδη και συγκινημένη από το ήθος των παιδιών που επιλέξαμε στο υλοποιημένο κατ' ευχήν πολιτιστικό πρόγραμμα, τώρα που γράφονται τούτα τα πολύτιμα για όλους μας βιώματα, θέλω να ευχαριστήσω θερμά τους γονείς που με ευγενική και συνεργάσιμη διάθεση μας εμπιστεύτηκαν τα παιδιά τους. Είμαι σίγουρη ότι η εκδρομή μας βοήθησε τους μαθητές και τις μαθήτριές μας να βιώσουν το μορφωτικό χαρακτήρα καθώς και την ψυχική ανάταση που αφειδώλευτα προσφέρεται μέσω σχολικής εκδρομής, όταν δεν χάνει το νόημά της. **Σε εποχή που, αφενός ο «πολιτισμός της εικόνας» και του «Like» απειλεί να ξεκάνει ό,τι απόμεινε στην ψυχή μικρών παιδιών (και μεγάλων) και που το στείο εκπαιδευτικό μας σύστημα επιμένει να θεωρεί «χαμένο» τον χρόνο που αφαιρείται από την παραδοσιακή διδασκαλία στην τάξη αφετέρου, οι ποιοτικά οργανωμένες σχολικές εκδρομές από εκπαιδευτικούς που αγαπούν και τιμούν το λειτούργημά τους , θα αποτελούν πάντα αναγκαία και ικανή συνθήκη για ένα αναβαθμισμένο, ελκυστικό και δημιουργικά ικανό Δημόσιο Σχολείο !**

Μαρία Αγναντή, φιλόλογος

Μουσικό Σχολείο Τρικάλων

Ημερήσια εξόρμηση στα Αμπελάκια: 13 Απριλίου 2016

Την Τετάρτη στις 13 του Απρίλη, πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με τις φιλόλογους του σχολείου κα. Αγναντή Μαρία και κα. Ηλιάδη Αμαλία καθώς και με τη Διεύθυνση του σχολείου μια εξαιρετική ημερήσια εκδρομή στα Αμπελάκια Λαρίσης με ενδιάμεσους σταθμούς, η οποία εντάσσονταν σε εκπαιδευτικά προγράμματα πολιτισμού. Ήταν μια αξέχαστη μέρα για όλους τους συμμετέχοντες, μια ημέρα που έγινε έναυσμα και αιτία για την μόρφωση και την επιμόρφωσή τους.

Με αφετηρία τον σχολικό χώρο, αφού είχαμε προ ώρας αφήσει πίσω μας την πόλη των Τρικάλων, και επειδή «εκ Θεού άρξασθαι», η πρώτη στάση που πραγματοποιήθηκε ήταν στην Βυζαντινή μονή Ζάρκου. Η εν λόγω μονή είναι κτισμένη στην καρδιά της φύσης, μακριά από τους ξέφρενους ρυθμούς και το άσκοπο κυνήγι χρόνου που χαρακτηρίζει τις σύγχρονες πόλεις. Το «παρουσιαστικό» της χαρακτηρίζεται περισσότερο από υποβολή παρά από επιβολή, αφού ο ρυθμός της αρχιτεκτονικής του με τις εναλλαγές πέτρας, ξύλου και τούβλου δένει απολύτως αρμονικά με τον ευρύτερο περίγυρο, αποπνέει σεβασμό και μαγνητίζει μοιραία τη ματιά του περαστικού. Βρίσκεται σε λειτουργία χάρη στις δύο μοναχές που κατοικούν εκεί μόνιμα, ενώ περιποιούνται με αγάπη και επιμέλεια τον ιερό χώρο καθημερινά. Η επίσκεψή μας εκεί ξεκίνησε με την μία εκ των δύο μοναχών να μας ξεναγεί στον κεντρικό ιερό ναό της μονής, εμπλουτίζοντας τις γνώσεις μας με ενδιαφέρουσες πληροφορίες σχετικά με τους προκατόχους τους στον χώρο και τις συνθήκες ζωής αυτών, κυρίως επί Τουρκοκρατίας, καθώς και με ποιούς καταστροφικούς τρόπους ο οθωμανικός Ζυγός έβλαψε ανεπανόρθωτα την θεία κληρονομιά της μονής, μιας και ουκ ολίγα κειμήλια εκλάπησαν κατά την περίοδο εκείνη. Αν και οι καταστροφές του παρελθόντος είναι ακόμα χαραγμένες επώδυνα στη μνήμη όσων τις άκουσαν από τα στόματα των μεγαλύτερων, τα εναπομείναντα κτίσματα έχουν ανεγερθεί επιτυχώς χάρη στην αδιάκοπη προσπάθεια μοναχών πριν μερικά χρόνια, τόσο που κατέστησαν το σημερινό μοναστήρι έναν «παραδεισένιο», ευλογημένο τόπο που ευωδιάζει από την πλούσια ανθοφόρα βλάστηση. Οι καλόψυχες, ευγενέστατες μοναχές μας περιέγραψαν στη συνέχεια τις καθημερινές τους συνήθειες από τη στιγμή που έφτασαν στο μοναστήρι μέχρι σήμερα, αφήνοντάς μας άφωνους με τον απέριττο και ευλαβικό τρόπο ζωής τους. Τέλος, είχαμε την ευκαιρία να δοκιμάσουμε ένα από τα γλυκά που οι ίδιες ετοίμασαν με αγάπη, τα οποία όπως ήταν αναμενόμενο απέσπασαν τις καλύτερες κριτικές.

Επόμενος σταθμός της εκδρομής υπήρξε το Διαχρονικό Μουσείο Λάρισας. Πρόκειται για ένα υπερσύγχρονο αρχαιολογικό χώρο του οποίου η κατασκευή ολοκληρώθηκε το 2006. Αφορμή για τη δημιουργία του στάθηκαν ο πλούτος των ευρημάτων από τη Λάρισα και την ευρύτερη περιοχή της όπως και η επιθυμία προβολής της θεσσαλικής ιστορίας. Η έκθεσή του καλύπτει ένα ευρύτατο φάσμα ιστορικών περιόδων, από την Παλαιολιθική έως και την Οθωμανική περίοδο. Έτσι, η περιήγησή μας αποτέλεσε το πιο βιωματικό, παραστατικό, απολαυστικό και ενδιαφέρον μάθημα ιστορίας που μπορεί κανείς να παρακολουθήσει. Δεν

θα ήταν υπερβολή να ισχυριστούμε πως η επίσκεψη στο μουσείο αυτό προσομοίαζε σε ένα ταξίδι στο χρόνο. Νιώσαμε έκπληξη για το μέγεθος των μαμούθ της Προϊστορικής περιόδου, παρακολούθησαμε, σαν από μια χαραμάδα που μας επέτρεπε να ρίξουμε φως στο άδυτο σκοτάδι του παρελθόντος, την εξέλιξη των χρηστικών αντικειμένων καθώς οδεύαμε από την Νεολιθική στην εποχή του Χαλκού, και από την εποχή του Χαλκού στη Γεωμετρική, όπου το στιλ διακόσμησης των αγγείων μεταβαλλόταν αισθητά, για να φτάσουμε στην Αρχαϊκή και την Κλασική, όπου θαυμάσαμε τα κομψοτεχνήματα της αγγειοπλαστικής και της μεταλλουργίας, και απορροφηθήκαμε στην παρατήρηση των προσεκτικά σμιλευμένων λεπτομερειών σε αγάλματα, νομίσματα ακόμα και σε οικιακά σκεύη! Έπειτα, περιηγηθήκαμε στους χώρους που φιλοξενούσαν τα ευρήματα της Ελληνιστικής και της Ρωμαϊκής περιόδου. Εκεί διαπιστώσαμε πιο εξελιγμένες τεχνοτροπίες στην επεξεργασία καινούριων σχετικά υλικών όπως ο ύαλος, που αντικατοπτρίζουν τις αλλαγές στις αντιλήψεις των ανθρώπων σχετικά όχι μόνο με την αισθητική υπόσταση των πραγμάτων αλλά και τις γνώσεις τους πάνω σε επιστήμες όπως η ιατρική, μια που ορισμένες διαδικασίες και στάδια κατεργασίας των υλικών σε χρηστικά σκεύη αποσκοπούσαν στον περιορισμό διάδοσης μικροβίων(εφυσωμένα σκεύη). Στην αίθουσα της Παλαιοχριστιανικής περιόδου παρατηρήσαμε πολύχρωμα ψηφιδωτά και μέρη αντικειμένων που χρησιμοποιούνταν σε επίσημες συγκεντρώσεις φερόντων θρησκευτικό αξίωμα, συνεχίσαμε ακάθεκτοι στην Βυζαντινή περίοδο όπου ο ιδιαίτερος χαρακτήρας των μορφών μας οδήγησε σταδιακά προς την τελευταία περίοδο της ιστορικής συνέχειας στην οποία είχαμε αφηθεί, την Οθωμανική. Αν μπορούσαμε να συνοψίσουμε σε λίγες λέξεις την εμπειρία αυτή, θα λέγαμε ότι ο παραστατικός τρόπος έκθεσης των ευρημάτων με την παροχή αντίστοιχων πληροφοριών, χωρίς να ξεχνάμε τις σποραδικές βιντεοπαρουσιάσεις που επέτρεπαν στον επισκέπτη να δει τον τρόπο με τον οποίο οι εργαζόμενοι στον χώρο της αρχαιολογίας και συντήρησης αρχαιοτήτων εργάζονται κοπιωδώς για το αξιόπαινο αυτό αποτέλεσμα, ήταν αδιαμφισβήτητα εξαιρετος τρόπος για να έρθουμε ουσιαστικά σε επαφή με τις ρίζες μας.

Η εκδρομή συνεχίστηκε με πιο χαλαρό ρυθμό στα σοκάκια του οικισμού των Αμπελακίων με τα γραφικά του αρχοντικά και τα πετρόκτιστα σπίτια. Από τη διαδρομή αυτή ξεχώρισε η επίσκεψη στο αρχοντικό ενός πλούσιου εμπόρου της εποχής της Τουρκοκρατίας ο οποίος ήταν γνωστός με το προσωνύμιο "Σβαρτς", που αποτελεί μετάφραση στα Γερμανικά του επιθέτου του "Μαύρος", ως επακόλουθο των πολλαπλών συναλλαγών της βιοτεχνίας υφασμάτων την οποία είχε δημιουργήσει με την Γερμανία. Το αρχοντικό αυτό, αν και υποφέρει σοβαρής έλλειψης συντήρησης, είναι ένας εντυπωσιακός καθρέφτης τόσο του ανθρώπου που ζούσε εκεί όσο και της οικονομική κατάσταση των ευόρων της εποχής. Πράγματι, το πλήθος των δωματίων, οι τοιχογραφίες φιλοτεχνημένες από γνωστό τότε ζωγράφο, τα ξυλόγλυπτα σημεία που συναντώνται ακόμα και στην ξύλινη οροφή, ο αριθμός και το μέγεθος των παραθύρων, τα τεράστια ξύλινα σεντούκια με ελεφαντοστόν, όλα αυτά δεν αφήνουν καμία αμφιβολία ότι πρόκειται για έναν άρχοντα, έναν πετυχημένο επαγγελματικά άνθρωπο που ζούσε πλουσιοπάροχα, περιτριγυρισμένος από δυσεύρετα και ακριβά είδη πολυτελείας. Προσεγγίζοντας λοιπόν το τέρμα του τρίτου στη σειρά σταθμού μας, και δεδομένου ότι είχε φτάσει πια μεσημέρι, κάναμε στάση για να γευματίσουμε σε μία κοντινή ταβέρνα, από της οποίας την ποιότητα και την ποικιλία των εδεσμάτων μείναμε

ικανοποιημένοι. Επόμενη σύντομη στάση ήταν η παραλία, από όπου πήραμε μια γεύση από πρόωρο καλοκαίρι περπατώντας στην ακροθαλασσιά...

Καθώς η επίσκεψή μας στον Άγιο Παντελεήμονα δεν μπόρεσε να πραγματοποιηθεί, επισκεφτήκαμε το αρχαίο θέατρο της Λάρισας. Παρ' όλο που δεν ήταν δυνατό να εισέλθουμε κανονικά στον χώρο, τον προσεγγίσαμε αρκετά, διακρίναμε το κτισμένο με πέτρινους ογκόλιθους «δωμάτιο» από όπου έβγαιναν οι ηθοποιοί και ο χορός, τον χώρο της ορχήστρας, την πλατεία, και ευχηθήκαμε να καταφέρουμε κάποια στιγμή να παρακολουθήσουμε μια αρχαία τραγωδία από το ίδιο μέρος, όπως έκαναν και οι αρχαίοι μας πρόγονοι χιλιάδες χρόνια πριν. Εν τέλει, τραβήξαμε εκεί αναμνηστική φωτογραφία της όμορφης εξόρμησής μας. Λίγη ώρα πριν αναχωρήσουμε για τα Τρίκαλα, περάσαμε κάποιο ελεύθερο χρόνο στους εμπορικούς δρόμους της Λάρισας. Με την δύση του ήλιου, βρισκόμασταν και πάλι στην πόλη μας, ευτυχισμένοι, εύθυμοι, σοφότεροι, και πλουσιότεροι σε εμπειρίες.

Φατλέ Δέσποινα, μαθήτρια Γ΄ Γυμνασίου του Μουσικού Σχολείου Τρικάλων.

